

የተከበሩት ነብያዊ ፈለጎችና በህግጋት ዘርፍ ያላቸው ታላቅ ቦታ

ምስጋን ሁሉ በተከበረው መጽሐፉ

{وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ}

ለአለው ለዓለማቱ ጌታ ለአላህ ይገባው ትርጉሙም (መልክተኛውም የሰጣችሁን (ማንኛውንም) ነገር ያዙት። ከእርሱም የከለከላችሁን ነገር ተከልከሉ። አላህንም ፍሩ። ፡ አላህ ቅጣተ ብርቱ ነውና።) ማለት ነው።

ብቸኛ ከሆነው ለሱም አጋሪ ከለለው አላህ በስተቀር በእውነት የሚገዙት አምላክ እንደሌለ እመሰክራለሁ። እንዲሁም ሰይዲና ሙሐመድም የሱ ባሪያና መልእክተኛ በመሆናቸውም እመሰክራለሁ። ጌታዬ ሆይ! በርሳቸው፣ በቤተሰቦቻቸው፣ በባልደረቦቻቸውና አስከ እለተ ቂያማ ድረስ በመልካም ምግባር በተከተሏቸው ምእምናን እዝነትህን፣ ሰላምህንና በረከትህን አውርድ።

ከዚህም በመቀጠል፡

አላህ (ሱ ወ.) የሰውን ልጅ ቅኑን መንገድ ለመምራት፣ ከጨለማ ወደ ብርሃን ለማውጣት እንድሁም ከጥፋት መንገድ ወደደህንነትና ስኬት መንገድ ለማሸጋገር መልክተኞችንና ነብያትን ልኳል። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላ፡

{لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ}

ትርጉሙም (መልክተኞቻችንን በግልጽ ማስረጃዎች በእርግጥ ላክን። ሰዎችም በትክክል ቀጥ እንዲሉ መጽሐፎችንና ሚዛንን ወደእነርሱ አወረድን፤..) ማለት ነው።

አላህ (ዐ.ወ.) ነብያት መሐመድን የነሱ መደምደሚያ መሆናቸውን እንድህ በማለት ገልጿዋል፡

{ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا وَذَاعِيَآ إِلَى اللَّهِ بِإِتِّدِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا }

ትርጉሙም (አብሳሪና አስፈራሪም አድርገን ላክንህ። ወደ አላህም በፈቃዱ ጠሪ፣ አብሪ ብርሃንም (አድርገን ላክንህ)። ማለት ነው።

ይህ የመደምደሚያ መልእክት ለማንኛውም ጊዜና ቦታ ተስማሚ ሲሆን ከበፊቱም ሆነ ከበስተኋላው ብልሹነት የማይመጣበትና ታምራዊ የሆነውን ቅዱስ ቁርካንን አውርዶለታል። ከዚያም ለቁርካን አብራሪና ተንታኝ ይሆኑ ዘንድ አላህ (ሱ.ወ.) ለኑብዩ ፈለጎችን በትንቢት መልክ ያሳወቀ መሆኑን እንድህ በማለት አስታውቋል፡

{ وما ينطق عن الهوى * إن هو إلا وحي يوحى }

ትርጉሙም (ከልብ ወለድም አይናገርም። እርሱ (ንግግሩ) የሚወርረድ ራዕይ እንጅ ሌላ አይደለም።) ማለት ነው። እንድህም እንድህ ይላል፡

وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ الْذِّكْرَ لِذُبِّيْنِ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

ትርጉሙም (ወደ አንተም ለሰዎች ወደእነሱ የተወረደውን (ፍች) ልትገልጽላቸውና ያስተነትኑም ዘንድ ቁርካንን አወረድን።) ማለት ነው።

ነብያችን (ሱ.ዐ.ወ.) ደግሞ እንድህ ይላል፡ (ንቁ እኔ ቁርካንና ሌላንም እሱን የሚያክል ተስጥቻለሁ) ቅዱስ ቁርካንን ጠለቅ ብሎ የሚመራመር ሰው አላህ (ሱ.ወ.) በበርካታ አንቀጾች የሱንና የኑብዩን ትእዛዛት በጣምራነት ያወሳ መሆኑን ሊገነዘብ ይችላል። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

ትርጉሙም (እናንተ ያመናችሁ ሆይ! (መልክተኛው) ሕያው ወደሚያደርጋችሁ እምነት በጠራችሁ ጊዜ ለአላህና ለመልክተኛው ታዘዙ።) ማለት ነው።

በቀጣዩዋ አንቀጽ አላህ (ሱ.ወ.) የሱንና የኑብዩን ውዴታ በጣምራነት አውስቷል፡

يُؤَلِّفُ اللَّهُ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ

ትርጉሙም (አላህንና መልክተኛውን ሊያስወድዱ ተገቢያቸው ሲኾን እናንተን ያስወደዱት ዘንድ በአላህ ይምሉላችኋል። ምእምናኖች ቢኾኑ (አላህንና መልክተኛውን ያስወድዱ)። ማለት ነው።

እንድህም አላህ (ዐ.ወ.) ለኑብዩ መታዘዝን ከሱ መታዘዝ ጋር እንድህ በማለት አውስቷል

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

ትርጉሙም (መልክተኛውን የታዘዘ በእርግጥ አላህን ታዘዘ።) ማለት ነው

አላህ (ዐ.ወ.) ለሱና ለኑብዩ መታዘዝ የእዝነት ምክኒያት መሆኑን እንድህ በማለት አብራርቷል፡

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

ትርጉሙም (አላህንና መልክተኛውን ታዘዙ። ሊታዘንላችሁ ይከጃላልና።) ማለት ነው። እንድህም እንድህ ይላል፡

وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

ትርጉሙም (መልክተኛውንም ታዘዙ። ሊታዘንላችሁ ይከጀላልና።) ማለት ነው። ይህ መታዘዝም እውን የሚሆነው ነብያችንን በመከተል መሆኑን አንድህ በማለት ገልጾልናል።

قُلْ إِنَّمَا كُنْتُ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ትርጉሙም (በላቸው፡- «አላህን የምትወዱ እንደኾናችሁ ተከተሉኝ፤ አላህ ይወዳችኋልና። ኅጢአቶቻችሁንም ለናንተ ይምራልና። አላህም መሐሪ አዛኝ ነው።) ማለት ነው።

የእስልምና እምነት ሙሁራንና የህግ ባለሙያዎች በነብያችን ፈለጎች አስረጅነትና ከህግ መሰረቶች ከቅዱስ ቁርአን ቀጥሎ ሁለተኛው መሰረት በመሆናቸው አንድ አቋም ወስደዋል። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

{ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا }

ትርጉሙም(አላህም በአንተ ላይ መጽሐፍንና ጥበብን አወረደ። የማታውቀውንም ሁሉ አስተማረህ። የአላህም ችሮታ በአንተ ላይ ታላቅ ነው።) ማለት ነው። እንድህም እንድህ ይላል፡

{ وَاتَّكُرْنَ مَا يُبْلِغُنِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا }

ትርጉሙም (ከአላህ አንቀጾችና ከጥበቡም በቤቶቻችሁ የሚነበበውን አስታውሱ። አላህ እዝነቱ ረቂቅ ውስጠ ዐዋቂ ነውና።) ማለት ነው።

ነብያዊ ፈለጎች የነብዩን (ሶ.ወ.) ቃላት፣ ተግባራትና አይተው ያልተቃወሟቸውን ተግባራት ያካትታሉ። አላህ (ሱ.ወ.) እንድህ ይላል፡

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَكَرِهَ اللَّهُ

ትርጉሙም(ለእናንተ አላህንና የመጨረሻውን ቀን የሚከጅል ለሆነ ሰው፣ አላህንም በብዙ ለሚያወሳ በአላህ መልዕክተኛ መልካም መከተል አልላችሁ።) ማለት ነው።

አብደላህ ኢብን ዐምር እንድህ ይላሉ፡ እኔ ከነብያችን (ሶ.ወ.) የምሰማውን ሁሉ እየመዘግብኩ በቃሌ ለመያዝ እምክር ነበር። የቁረይሽ ነገዶች የአላህ መልክተኛ በደስታም በቁታም የሚናገሩትን ሁሉ አንዴት ትመዘግባለህ? በማለት ከለከሉኝ። እኔም መመዘገቤን አቆምሁኝ። በኋላም ይህን ነገር ለነብያችን (ሶ.ወ.) አወራሁላቸው። በዚያን ጊዜ ወደአፋቸው አመለከቱና (መዘግብ መንፈሴ በእጁ በሆነችው ጌታ እምላለሁ ከሱ እውነት እንጂ አይወጣም) አሉ።

በእስልምና እምነት ህግጋት የመጀመሪያው ምንጭ ቅዱስ ቁርአን ሲሆን ሁለተኛው የህግ ምንጭ የነብያችን ፈለጎች ናቸው።

ምክኒያቱም እነሱ በአላህ መጽሐፍ ለተጠቀሱ ነገሮች ተንታኝና አብራሪ ናቸውና። አላህ (ዐ.ወ.) በቁርአን ለሚነግረን ነር ሁሉ ምን እንዳሰበ ከነብያቶችን በላይ የሚያውቅ ማንም የለም። ነብያቶችን (ሱ.ዐ.ወ.) የሚሰጡት ፍርድ የአላህ ፍርድ መሆኑን አላህ (ሱ..ወ.) እንድህ በማለት አመልክቷል፡

{وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ}

ትርጉሙም (አላህና መልአኛውም ነገርን በፈረዱ ጊዜ ለምእምናንና ለምእምናት ከነገራቸው ለእነርሱ ምርጫ ሊኖራቸው አይገባም! የአላህንና የመልአኛውንም ትእዛዝ የጣሰ ሰው ግልጽ የሆነን መሳሳት በእርግጥ ተሳሳተ።) ማለት ነው። እንድህም እንድህ ይላል፡

{فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِدُونَ حَتَّىٰ تُحَكِّمُوكَ فِيمَا شِجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا}

ትርጉሙም (በጌታህም እምላሊሁ በመካከላቸው በተከራከሩበት ፍርድ እስከሚያስፈርዱህ ከዚያም ከፈረድከው ነገር በነፍሶቻቸው ውስጥ ጭንቀትን እስከማያገኙና ፍጹም መታዘዝንም እስከሚታዘዙ ድረስ አያምኑም፤ (ምእመን አይኾኑም)። ማለት ነው። አሁንም እንድህ ይላል፡

{وَلِلَّهِ هُمُ الْأَمْرُ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَىٰ أُولِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْبِطُونَهُ مِنْهُمْ}

ትርጉሙም(ከጸጥታ ወይም ከፍርሃት አንዳች (ወሬ) በመጣላቸውም ጊዜ እርሱን ያጋንናሉ። ወደ መልአኛውና ከእነርሱ ወደ ትዕዛዙ ባለቤቶች (ወደ ዐዋቂዎቹ) በመለሱት ኖሮ እነዚያ ከእነርሱ (ነገሩን) የሚያውጣሉት ባወቁት ነበር።) ማለት ነው። አላህ (ሱ.ወ.) ነብያቶችን ከመንቀፍ እንድንርቅ እንድህ በማለት አስጠንቅቆናል፡

قَالِ الَّذِينَ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ}

ትርጉሙም (እነዚያም ትዕዛዙን የሚጥሱ መከራ እንዳትደርስባቸው ወይም አሳማሚ ቅጣት እንዳያገኛቸው ይጠንቀቁ።) ማለት ነው።

የነብያቶችን ፈለጎች በርካታ በጥቅሉ በቅዱስ ቁርአን የተወሱ ነገሮችን አብራርተዋል። ለምሳሌ የሰግደትና የጾም ግዴታነት በቁርአን እንድህ በማለት በጥቅሉ ተወስተዋል፡

{وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ}

ትርጉሙም (ሰግደትንም ደንቡን ጠብቃችሁ ስጉዱ ዘካንም ስጡ) ማለት ነው።

በመሆኑም የእስልምና መእዘናት የሆኑትን ሰግደትን፣ ዘካንና ሐጅን ያለነብያዊ ፈለጎች ማብራሪያ እንዴት ለንከናውን እንችላለን? ነብያቶችን (ሱ.ዐ.ወ.) (እኔ ሰግድ እዳያችሁኝ አድርጋችሁ ስጉዱ) ብለዋል። እንድህም በሌላ ሐዲስም (ሰግድት ለማድረስ በምታስብ ጊዜ አላህ አክብር በል። ከዚያም በቃል ከያዝከው ቁርአን

የቻልከውን አንብብ። ከዚያም አጎምብስ። ተጎንብስህ እስከምትረጋጋ ድረስ። ከዚያም ቀጥ ብለህ ቁም። ተስተካክለህ እስከምትቆም ድረስ። ከዚያም በግምባርህም ተደፋ። በግንባርህ ተደፍተህ እስከምትረጋጋ ድረስ። ከዚያም ቀና ብለህ ተቀመጥ ተቀምጠህ እስከምትረጋጋ ድረስ። ከዚያም በሰግደቶችህ ሁሉ እንደዚሁ አድርግ) በማለት አብራርተውልናል።

እንድሁም የግዴታ የምጽዋትን (ዘካትን) አስመልክቶ ነብያዊ ፈለጎች በርካታ ማብራሪያዎች ሰጥተዋል። መጠናቸውንም ወስነዋል። የሐጅን ግዴታ አስመልክቶ ነብያትን (ሶ.ዐ.ወ.) (ከኔ ሀጅ የሀጅ ሥራዎቻችሁን ተማሩ) በማለት የሀጅ ሥራዎችን በተግባር አሳይተዋል። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ዲምራን ኢብን ሐሳብን የተባሉት የነብያትን ባልደረባ አንድ ሰውዬ እነዚህ ቁርኣንን ቸል ብላችሁ የምታወሯቸው ሐዲሶች ምንድን ናቸው? ብሎ በጠየቃቸው ጊዜ የሰጡት መልስ እንደሚከተለው ነበር፡ ሐንተና ጓደኞችህ ቁርኣንን ብቻ በመያዝ ብትወሰኑ ኖሮ የዙህር (የቀትር) ሰግደት ስንት ረከዓ እንደሆነ፤ እንድህም የዓስር (የቀትር በኋላ) ሰግደት ስንት ረከዓ እንደሆነ እንዴት ታውቆ ኖሯል? እንደዚሁም የመግራብ (የጻይ ግባት) ሰግደት በሐጅ ሥራ የዐረፋ መቆሚያ ቦታን የጠጠር መወርወሪያ ቦታን እንዴት ታውቆ ኖሯል...

ነብያዊ ፈለጎች በብዙ ሁኔታዎች በጥቅሉ በቁርኣን የተጠቀሱትን ነገሮች እንደሚያብራሩ ሁሉ ያለወሰን ለተጠቀሱ ነገሮችም ወሰን ያስቀምጣሉ። ለምሳሌ አንድ ሰው ከህልፈቱ በኋላ ከገንዘቡ ለምጽዋት የሚውለው በአንድ ሦስተኛ የሚወሰን መሆኑን ያወቅነው በነብያዊ ፈለጎች ነው። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ሳዕድ ኢብን አቢ ወቃስ እንድህ ብለዋል፡ መካ በነበርንበት ጊዜ ታመምኩና ነብያትን (ሶ.ዐ.ወ.) ሊጠይቁኝ መጡ። እኔም ቀላል የማይባል ገንዘብ አለኝ። ሁሉም ገንዘቤ መጽዋት እንዲሆን መናዘዝ እችላለሁን? ስል ጠየቅኋቸው። እሳቸውም (አይሆንም) አሉኝ። እኔም ግማሹንስ? አልኩኝ። እሳቸውም (አይሆንም) አሉኝ። እኔም አንድ ሦስተኛውንስ ? አልኩኝ። እሳቸውም (አንድ ሦስተኛውን አድርግ። አንድ ሦስተኛውም ሲበዛ ነው። ወራሾችህን ባለጸጋ አድረገው ማለፊህ ሰዎችን የሚለምኑ ችግረኞች አድርገህ ከመተውህ የተሻለ ነው...) አሉኝ። ነብያዊ ፈለጎች የምጽዋት ኑዛዜ ለሚወርስ ዘመድ የማይፈቀድ፤ አንድ ሰው ከሚስቱ ላይ አክስቷን ማግባት የማይችል መሆኑን አብራርተዋል። ነብያትን (ሶ.ዐ.ወ.) እንድህ ይላሉ፡ (አንድት ሴት በእባቷ አህት ወይም በእናቷ አህት ላይ አትገባም)።

ይህን ቃሌን ተናገርሁኝ ለኔና ለናንተም ከአላህ ዘንድ ምህረትን እለምናለሁ።

* * *

ምስጋና ለአለማቱ ጌታ ለአላህ ይገባው። የአላህ እዝነትና ሰላምም በነብያትን በአላህ መላክተኞች መደምደሜያ በስዲና ሙሐመድ በቤተሰቦቻቸውና በመላ ባልደረቦቻቸው ይውረድ።

ሙስሊም ወንድሞች

የነብያዊ ፈለጎች ደረጃ ከፍተኛ፣ አስረጅነታቸው የተረጋገጠና በህግጋት ዘርፍ ያላቸው ቦታ ሰፊ መሆኑን ስናረጋግጥ በአምልኮት ከሚካተቱና በተለምዶ ከሚጠቃለሉ ተግባራት መካከል ሰፊ ልዩነት ያለ መሆኑን በግልጽ ማብራራት ይኖርብናል። በአልባሳት፣ በጉዞ ዘደዎችና በመሳሰሉ መስኮች የሚከናወኑ የተለምዶ ተግባራት እንደየክልሉና አንደየባህሉ ይለያያሉ። ምክኒያቱም አንደ ዘመን ካለፈው ዘመን የተለየ ባህል ሊኖረው ይችላልና። በመሆኑም የነብያትን (ሰ.ዐ.ወ.) ፈለግ ነው በሚል ከንቱ ምክኒያት ሰዎች የተወሰነ ተራንሰፖርት እንዲጠቀሙ፣ የተለዩ አልባሳት እንዲለብሱና በአንድ ዓይነት የአመጋገብ ዘዴ አንዲወሰኑ ማዘዝ በእርግጥ እእምሮ የማይቀበለው ነገር ነው።

ማንኛውም ልማድ መሰረቱ ቋሚ የሃይማኖቱን ደንብ በማይጻረር መልኩ የሚከሰተው የዚያ ህብረተሰብ ትውፊት ነው። ኢማሙ አሻፊዒ ራስን መግለጥ ክብርን ዝቅ ያደርጋል ያሉት በዚያ ዘመን በተልመዶ ራሱን ገልጦ የሚሄድ ሰው ለክብሩ ምንም ዓይነት ትኩረት የማይሰጥ ሰው ብቻ ስለነበር ነው። በመሆኑም በአሁኑ ወቅት ራሱን ገልጦ መሄድ ክብርን ዝቅ አያደርግም። ምክኒያቱም ራስን መግለጥም ሆነ መሸፈን ከክብር ጋር ግንኙነት የሌለው ነገር ሆኗልና።

እዚህ ላይ ልናረጋግጠው የምንፈልገው ነገር የነብያዊ ፈለጎች ቀንደኛ ጠላት ሁለት ወገኖች መሆናቸውን ነው። ከእነሱም አንደኛው ወገን በሃይማኖት የሚነግዱና ለግል ጥቅማቸው እንዲስማማ የቃላትን ፍች የሚያጣምሙ ሰዎችን ያካትታል። እነዚህ ሰዎች በዚህ ተግባራቸው መልካም የሰራን እየመሰላቸው በሃይማኖት ስም በምድር ብልሹነትን ያስፋፋሉ። እነዚህ አጋናኝ ተፈላሳፊዎች ነብያትን (ሰ.ዐ.ወ.) ሦስት ጊዜ በመደጋገም (እነዚያ የሚያጋንኑት ጥፋት ደረሰባቸው) በማለት ያስጠነቀቁን ወገኖች ናቸው። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ዑመር ኢብን አልኸጣብ እንድህ ይላሉ፡ ለአላህ መልክተኛ እንድህ አሉ፡ (በህዝቦቼ ላይ እጅጉን የምፈራላቸው የልሳን አዋቂ ምናፍቅን ተንኮል ነው)።

ሁለተኛው ወገን ደግሞ እነዚያን ልባቸውን በእውቀት ብርሃንና በእውቀት መሳሪያዎች ያላነጹ ወገኖችን ያካትታል። የዚህን ወገን አደገኛነት ነብያትን እንዲህ በማለት አስጠንቅቀውናል፡ (አላህ ከዚህች ዓለም እውቀትን ከባሪያዎች ልብ በመንቀል አይደለም የሚያነሳው። ነገር ግን አውቀትን የሚያነሳው ሙሁራንን በማንሳት ነው። በምድር ላይ አንድም ሙሁር በማይኖርበት ወቅትም ሰዎች ማህይማንን መሪ አድርገው ይይዛሉ። አነሱም ሲጠየቁ ያለእውቀት ብያኔ ይሰጣሉ። በዚህም ተግባራቸው ራሳቸው ጠመው ሰውን ያጠማሉ። ነብያዊ ፈለጎች ከዋና መስመራቸው ስለሚያጋድል ጸንፈኛ እንድሁም በጠቅላላ ስለሚከዳቸው ልቅ ወገን ተጠያቂዎች

አይደሉም። ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) እንድህ ይላሉ፡ (አንድ ሰው ምንጣፉ ላይ ጋደም ብሎ ስለኔ ፈለጎች ያወራና ለሰዎች እኔንና እናንተን የሚያገናኘን የአላህ መጽሐፍ ብቻ ነው። ፡ በሱም የተፈቀደ ሆኖ ያገኘነውን የተፈቀደ እናደርጋለን። በሱም እርም የተደረገውን እርም እናደርጋለን። የሚልበት ቀን ተቃርቧል። ይህም የአላህ መልክተኛ እርም ያደረጉት ነገር አላህ እርም እንዳደረገው ነገር መሆኑ ግልጽ ሆኖ ሳለ ነው)።

ማጋነንና ጸንፈኝነት ከልከኛው የእስልምና እመነት ደንብና ስርአት እጅጉን የራቁ ናቸው። የቅኑ ሃይማኖታችን አጠቃላይ አላማዎች ሙሉ ፍትህ፣ ርህራሄና እንድሁም መቻቻልና ሰብእነት የተሞላበት ነው። በመሆኑም እነዚህን ባህርያት እውን የሚያደርግ ማንኛውም ተግባር የእስልምና መመሪያ ሊሆን ይገባል። በአንፃሩም እነሱን የሚጸረር ሁሉ ከእምነቱ መመሪያ ውጭ ነው በሚለው አቋም ሊቀውንት ተስማምተዋል።

እዚህ ላይ ይህን ጠማማነት ለማረቅና የዚህ ዓይነቱን ማጋደል ለማስተካከል የባለሞያ ሙሁራን ድርሻ በጣሙን የላቀ ነው። ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) እንድህ ይላሉ፡ (ይህን እውቀት ከየተተኪዎቹ ፍትሃዊያን የአበላሾችን ማጣመም እያረቁ፣ የማሃይማንንም አንድምታ እያስተካከሉና የአጋናኞችን የተጣመም ፍች እያረሙ ያሽጋግሩታል)።

እኛ ሁላችንም በአሁኑ ወቅት በቃላት ውጫዊ ገጽታ ከመወሰን ይልቅ የነብያዊ ፈለጎችን መሰረታዊ አላማ ጠለቅ ብለን መገንዘብ እጅጉን ያስፈልገናል። ያን ጊዜም ከዘመኑ መንፈስና አዳድስ ነገሮች ጋር የሚጣጣሙ ዘመናዊ ግንዛቤ ኖሮን የነብያዊ ፈለጎችን አጠቃላይ አላማ ለህዝብ የቀረቡ ማደረግ እንችላለን። ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) (ለዚህ ህዝብ በየመቶ ዓመቱ አጥቢያ ላይ ሃይማኖቱን የሚያድስለት ሰው ይፈጥርለታል) በማለት ያሰቡት እድሳትም የዚህ ዓይነቱን እድሳት ነው።

ጌታችን ሆይ የተከበረውን መጽሐፍ እንድሁም የመልክተኛህን ፈለጎች በተገቢው መንገድ መረዳትን ስጠን። የሚጠቅመንንም አሳውቀን። በአሳወቅህንም ሁሉ ተጠቃሚዎች አድርገን። አገራችንንም ከመጥፎ ነገር ሁሉ ጠብቅልን። አሜን።